

p r o j e c t

Stropers

(Beste lezer)

Wellicht is het Stropersbos je niet onbekend en kom je - net als zovelen - er zelfs af en toe een frisse neus halen. Samen met aanpalende groengebieden (180 hectare) vormt dit Stropersbos - met zijn 300 hectare het op één na grootste boscomplex van Oost-Vlaanderen - het natuurinrichtingsproject Stropers. Met dit project beoogt de overheid optimale omstandigheden voor de ontwikkeling van waardevolle natuur als bos, heide en schrale maar fleurige graslanden. Ook cultuurhistorische elementen - de Bedmarlinie op kop - ontsnappen niet aan onze

aandacht. Met een eenduidige bewegwijzering en betere paden willen we ten slotte ook de recreant in de watten leggen. Vanaf **27 maart tot en met 25 april 2006** gaan de concrete maatregelen van het projectuitvoeringsplan in **openbaar onderzoek**. Tijdens een **wandelhapening op 26 maart** nemen gidsen je mee op tocht in de Stropers en doen je dit natuurinrichtingsproject van naaldje tot draadje uit de doeken. Voor persoonlijke informatie op maat kan je terecht op de **ziddagen van 28 en 29 maart** (zie ook pagina 4).

(Natuurinrichting)

● Wat is natuurinrichting?

De natuur heeft het in onze huidige maatschappij vaak hard te verduren. Verstedelijking, de aanleg van wegen, veranderingen in grondgebruik of waterhuishouding bedreigen of vernietigen de leefwereld van tal van planten en dieren. Toch hebben sommige groengebieden in Vlaanderen nog heel wat in hun mars. Deze gebieden lenen zich dan ook uitstekend voor een natuurinrichtingsproject. Met dit instrument wil de Vlaamse overheid met eenmalige maatregelen in een afgebakend projectgebied - dat hoofdzakelijk uit groene bestemmingen bestaat - optimale omstandigheden voor natuurherstel en -ontwikkeling creëren. Een natuurinrichtingsproject neemt al gauw enkele jaren in beslag. De visievorming en de concrete uitwerking vergen namelijk studie en onderzoek en verlopen steeds in overleg met deskundigen en belanghebbenden (eigenaars en gebruikers). Deze projecten doen ook een actief beroep op de ervaring en mening van omwonenden, eigenaars, gebruikers en beheerders.

● Natuurinrichting de Stropers: op weg naar concrete realisaties!

Op basis van een **haalbaarheidsrapport** stelde de Vlaamse regering op 17 oktober 2001 het natuurinrichtingsproject Stropers in. Na de opmaak van het **projectrapport** gaf de minister bevoegd voor leefmilieu op 5 februari 2005 zijn goedkeuring om de concrete maatregelen in het **projectuitvoeringsplan** uit te werken en te verfijnen. Dit projectuitvoeringsplan gaat van 27 maart tot en met 25 april in openbaar onderzoek. Vervolgens geeft de natuurinrichtingscommissie (met de vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties) haar advies over de opmerkingen, ideeën en bezwaren die tijdens dit openbaar onderzoek werden ingediend. Het natuurinrichtingscomité (de ambtenarenwerkgroep) neemt de uiteindelijke beslissing over hoe en in welke mate dit alles in het project geïntegreerd wordt. Ten slotte worden de **technische plannen** opge maakt. Deze dienen als basis voor de **bouwvergunningaanvraag**. De goedkeuring van de vereiste vergunningen is dan meteen het startschot voor de uitvoering van de werken op het terrein.

(Een toekomstvisie voor de Stropers)

● Een landschap met duizend gezichten

Op verschillende plaatsen oogt het bos eerder monotoon, donker en gesloten. Het natuurinrichtingsproject streeft in de Stropers naar een afwisselend landschap met boskernen met lichtrijke, open plekken, die naadloos overlopen in struwelen met struikgewas, schrale graslanden en heide. Tal van planten en dieren zullen deze brede waaier van overgangssituaties bijzonder op prijs stellen.

● Water, van levensbelang

Ook water speelt een cruciale rol om de Stropers met een rijk gevarieerd planten- en dierenleven te bevolken. De waterhuishouding wordt aangepakt

zodat natte bosvegetaties zich optimaal kunnen ontwikkelen.

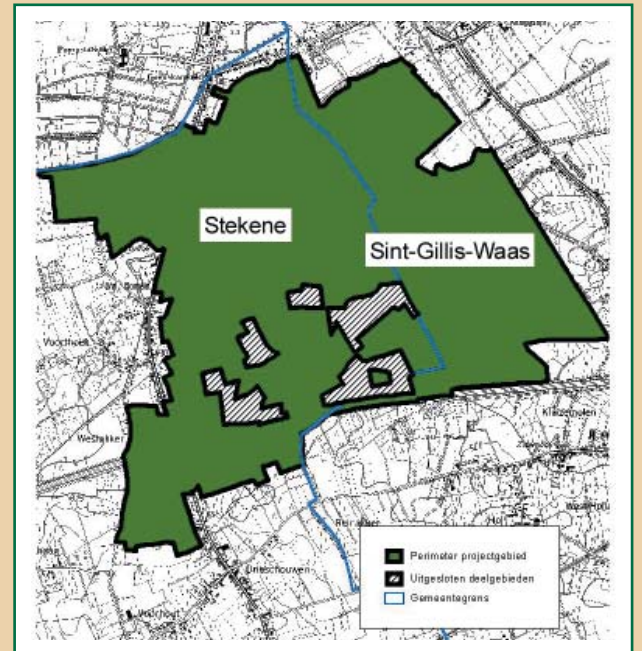
● Eerherstel voor heide en schrale graslanden

Vroeger maakte de Stropers deel uit van een uitgestrekt landschap met heide en schrale graslanden. Op uitgekende plaatsen voorziet het natuurinrichtingsproject eerherstel voor deze waardevolle vegetaties.

● Wisselwerking tussen mens en natuur

Het landschap in de Stropers getuigt van een eeuwenlange wisselwerking tussen mens - al sinds

(Projectgebied)

Het natuurinrichtingsproject (478 ha) ligt op het grondgebied van de gemeenten Stekene (Kemzeke) en Sint-Gillis-Waas. Grofweg grenst dit project in het noorden aan Nederland, in het westen aan de Trompstraat en de Stropersstraat, in het oosten aan de oude spoorwegberm Terneuzen-Mechelen en in het zuiden aan de expresweg Antwerpen-Kust (N49). Het grootste gedeelte van dit gebied staat op het gewestplan als natuurgebied ingekleurd en behoort tot het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Deze waardevolle natuur (bos, heide en schrale graslanden) geniet zelfs in het kader van de Habitatrichtlijn bescherming op Europees niveau!

Zicht op open centraal gebied

jagers uit de steentijd er tijdelijk hun kampement opsloegen - en natuur. Het natuurinrichtingsproject wil deze waardevolle cultuurhistorische elementen in het landschap opnieuw tot hun recht laten komen.

● Recreanten zijn welkom!

De Stropers krijgt heel wat volk over de vloer zoals natuurliehebbers, wandelaars, fietsers, ruiters en jeugdbewegingen. De nieuwe inrichting wil dit recreatief medegebruik in goede banen leiden om zo de rust en de waardevolle natuur in bepaalde zones van de Stropers te vrijwaren.

Hondsviooltje
Noordelijk begrazingsblok

Heischrale wastine met boskernen
Noordelijk begrazingsblok

Schapenbegrazing
Noordelijk begrazingsblok

Heide
Noordelijk begrazingsblok

Naaldbos - grove den na uitdunning
Droog tot vochtig gemengd bos

Droog bos

(Maatregelen voor Stropers)

Eerherstel voor heide en schrale graslanden

Her en der in het noordelijk begrazingsblok getuigen plekken met heide van het uitgestrekte heideland van weleer. Al tientallen jaren houden zich hier kiemkrachtige zaden in de droge en voedselarme bodem schuil. Op deze plaatsen wordt het naaldbos geroid, worden de stobben geruimd en de strooisellaag afgeschraapt om zo de heide opnieuw het levenslicht te gunnen. In dit open landschap blijft er niettemin ruimte voor bosjes her en der; een heischrale wastine met boskernen. Jaarlijks zullen schapen voor een korte periode dit landschap 'grondig' begrazen en zo de bodem verder uitputten. Dit begrazingsblok zal toegankelijk zijn voor wandelaars.

Spontane bosontwikkeling

Vroeger bestond het zuidelijk begrazingsblok uit weilanden en akkers. Dit uit zich nu in een voedselrijke bodem en dus een minder geschikte uitgangspositie om hier opnieuw de heide te laten bloeien. Daarom geniet spontane bosontwikkeling tot bomenrijke wastine hier de voorkeur.

Spontane bosvorming door middel van aanpassing waterpeil

Naast stuwen op de Linie en de Maatbeek zullen ook dammetjes verspreid in het gebied het water langer ophouden en zo het 'nat' seizoen verlengen. Deze verhoging van het waterpeil leidt meteen ook het proces van spontane bosvorming in. Zo zullen er in het loofbos ten noorden van de Linie meer bosjes opduiken met zwarte els, opgefleurd met dotterbloem en waterviooler. Ten zuidoosten van de Linie zullen ook elzen geleidelijk de plaats van naaldbomen innemen. Op de hoofdwaterlopen knippen vistrappen het totale hoogteverschil in kleinere stukken zodat vissen, die stroomopwaarts zwemmen, dit hoogteverschil makkelijker kunnen overbruggen. De verhoging van het waterpeil wordt in twee fasen en over een periode van vijf jaar uitgevoerd.

Actieve bosvorming

Waar de aanpassing van het waterpeil geen invloed heeft, moet een actieve bosvorming met kappingen en dunningen - telkens op beperkte schaal - op termijn leiden tot een gemengd en gevarieerd bos.

Open plekken in het bos

In het bos ten zuidoosten van de Linie worden open plekken gecreëerd (rooien naaldbout, verwijderen stobben, afschrappen strooisellaag) om de kiemkrachtige zaden van de heide van weleer opnieuw een kans te geven.

(Legende)

- in te richten*
- centraal wandelpad
 - wandelpad voor personen met beperkte mobiliteit
 - wandelpad begrazingsblok zuid
 - oostelijk wandelpad
 - verbindingroute ruiters
 - speelzone
 - waterpartij
 - gebiedstoegangen
 - fort Sint-Jan
 - De Klinge
 - Kalf
- visie landschapecologie, recreatie, archeologie, cultuurhistorie*
- droog tot vochtig gemengd bos (actieve bosvorming creëren op open plekken)
 - permanent vochtig tot nat bos (spontane bosvorming)
 - heischrale wastine met boskernen (noordelijk begrazingsblok)
 - bomenrijke wastine (zuidelijk begrazingsblok)
 - open grasland
 - bestrijden Amerikaanse vogelkers
 - behoud/herstel historische bosbeheersvormen
 - linie/fort Sint-Jan: opwaarderen historische en ecologische waarde
 - inrichten winterverblijfplaats vleermuizen
 - realisatie doorkijk op fort Sint-Jan
 - plaatsen stuw
- visuele grenzen*
- uitgesloten zones
 - grens projectgebied

Bron: topografische kaart
1/10.000 raster, zwart-wit (1991-2001)
NGI, (OC GIS-Vlaanderen)

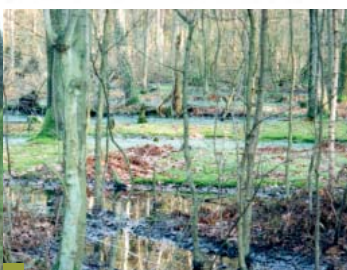
Spontane bosontwikkeling
Zuidelijk begrazingsblok

Begrazing door Gallowayrunderen
Zuidelijk begrazingsblok

Spontane bosontwikkeling
Zuidelijk begrazingsblok

Rabatten
Spontane bosvorming

Veenmos
Spontane bosvorming

Elzenbroek
Spontane bosvorming

Interne bosrand
Meer licht in de wegbermen

Bestrijden van exoten
(Amerikaanse vogelkers)

Natuurtechnisch inrichten van
vijvers

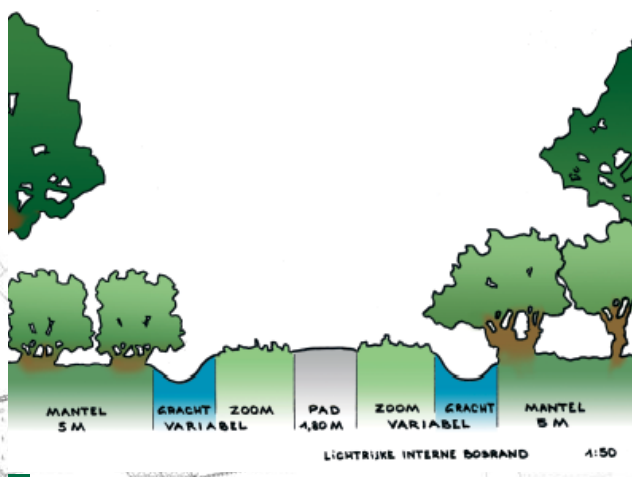
Renovatie ijskelder

Verbeteren wandelpaden

Fietspad op
oude spoorwegbedding

Meer licht in de wegbermen

Vaak werpt het bos langs de dreven een schaduw over de wegberm. Door in deze berm hier en daar of over een grotere afstand bomen te rooien, vergroot de lichtinval. Struiken en planten grijpen er hun kans om te groeien en te bloeien. Zo verdwijnt de scherpe grens tussen bos en berm en ontstaat er een bosmantel. Deze uitdeinende bosrand is bijzonder interessant voor tal van dieren en planten.

Lichtrijke interne bosrand

Exoten maken plaats voor inheemse soorten

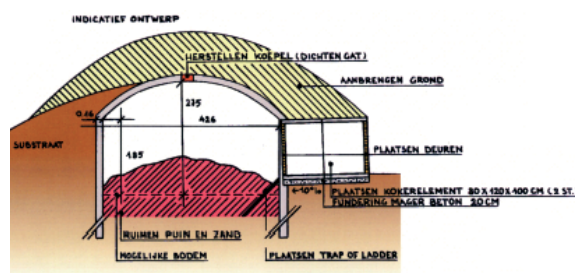
In het zuidoosten van het gebied strooit de Amerikaanse vogelkers bij de geplande bosvorming roet in het eten. Deze uitheemse soort is bijzonder agressief en vormt dichte bestanden. Hierdoor maken inheemse soorten geen schijn van kans. De verwijdering van deze exoten is dan ook noodzakelijk om in de toekomst tot een gemengd bos te komen.

Vijvers krijgen een natuurlijk kleedje

De vroegere visvijver aan de E34 en de vijvers in het zuidoosten (aansluitend bij speelzone) krijgen samen met hun omgeving een grondige opknappbeurt. Zo werd in de vijver aan de E34 vis uitgezet en rondom werden exoten aangeplant. De vijver wordt eerst leeggepompt en vervolgens afgevisd. Ten slotte krijgen de oevers een nieuw profiel waar een natuurlijke vegetatie zich kan ontwikkelen.

Onderdak voor vleermuizen

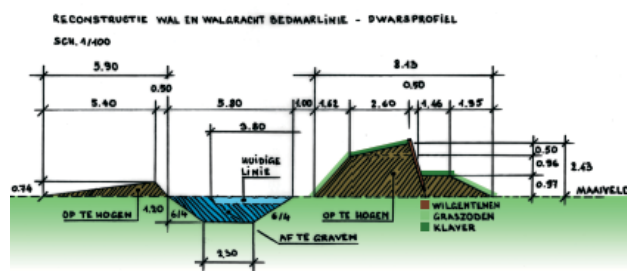
De ijskelder van het voormalige kasteel Hof te Voorhout bevindt zich nu in slechte staat. De geplande renovatie moet de ijskelder opnieuw omdopen tot een aantrekkelijke winterverblijfplaats voor vleermuizen.

Voorontwerp renovatie ijskelder

Een opknappbeurt voor de Bedmarlinie

De Bedmarlinie langs de Belgische-Nederlandse grens is een langgerekte herinnering uit de 18de eeuw aan de strijd tussen de Spanjaarden en de Nederlanders. Het traject in de Stropers krijgt een opknappbeurt, zodat ze daar opnieuw haar oorspronkelijke loop kan volgen. Ook de aarden wal wordt hersteld en toegankelijk gemaakt voor bezoekers.

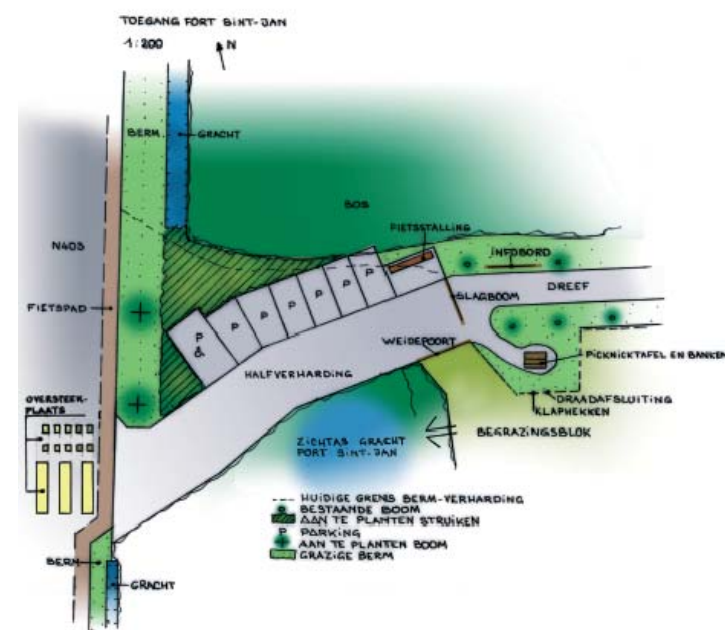
Reconstructie wal en walgracht bedmarlinie

De Stropers legt de recreant in de watten

De nieuwe inrichting van het gebied wil het recreatief medegebruik in goede banen leiden. Zo zullen op het centraal gelegen wandelpad verschillende lussen aansluiten. Waar in de toekomst een hoger waterpeil gepland is, wordt het wandelpad opgehoogd of komt er een knuppelpad. Verder geeft een pad - van aan het fort Sint-Jan tot aan de Linie - ook aan personen met een beperkte mobiliteit de mogelijkheid om van de Stropers te genieten.

Tussen de bestaande ruiterroutes komt er een verbinding en de Nobelfietsroute wordt in het Stropersbos omgeleid. Verder blijven de bestaande auto-, ruiters- en langeafstandsroutes behouden.

Nabij het Kalf komt er een speelzone met natuurlijke speelelementen als boomstammen en stronken in een reliëfrijke omgeving.

Voorontwerp gebiedstoegang Fort Sint-Jan

Ten slotte worden de gebiedstoegangen (Fort Sint-Jan, Klinge en 't Kalf) opgefrist. Zo vraagt de ingang aan het Fort Sint-Jan een veilige oversteekplaats en parking. De drie ingangen worden verder uitgerust met een fietsenstalling, een picknicktafel en infoborden, die ook op andere plaatsen in de Stropers zijn voorzien.

Opwaardering van het Fort Sint-Jan

Dit fort uit de 16de eeuw herinnert aan de strijd tussen de Spanjaarden en de 'Staatse Nederlanden'. Op twee doorkijkplaatsen zullen bezoekers voortaan een blik op de walgracht kunnen werpen. Deze maatregel vindt plaats in overleg met de eigenaar.

Waterviolier - optimaliseren kwel
Spontane bosvorming

De linie: herstel oorspronkelijke
loop

Wandelen in Stropers

Plaatsen picknicktafels

Inrichting gebiedstoegang ter hoogte
van het Kalf

Plaatsen nieuwe zitbanken

(In s p r a a k)

Het projectuitvoeringsplan van het natuurinrichtingsproject Stropers gaat in openbaar onderzoek van **maandag 27 maart 2006 tot en met maandag 25 april 2006**. Dit rapport ligt op volgende plaatsen ter inzage:

Stekene	Dienst Milieu Polenlaan 35 (oprit brandweer), 9190 Stekene	ma t.e.m. vrij: 9.00 - 12.00 u. woe: 13.30 - 16.00 u.
Sint-Gillis-Waas	Gemeentehuis Afdeling Groen en Mobiliteit Kerkstraat 29, 9170 Sint-Gillis-Waas	ma t.e.m. vrij: 8.30 -12.00 u. di: 16.00-18.30 u. woe: 14.00-16.00 u.
Gent	VLM Oost-Vlaanderen Ganzendries 149, 9000 Gent	ma t.e.m. vrij: 8.30 -12.00 u. 13.30 - 16.30 u.

Vanaf 27 maart kan je dit plan ook raadplegen op www.vlm.be en op de gemeentelijke websites (www.sint-gillis-waas.be en www.stekene.be).

Tijdens dit openbaar onderzoek kan je je ideeën, suggesties of bezwaren **schriftelijk** indienen bij of opsturen naar het secretariaat van het natuurinrichtingscomité Stropers (VLM, Ganzendries 149, 9000 Gent).

(M e e r w e t e n ?)

Wil je meer weten over het natuurinrichtingsproject Stropers?

Dan ben je alvast welkom op de **wandelhappening van zondag 26 maart**. Verschillende gidsen staan dan paraat om je mee te nemen in de Stropers voor een boeiende ontdekkingsstocht van ca. twee uur. Er zijn voor deze infowandelingen drie startmomenten: om **14.00 u.**, **14.30 u.** en **15.00 u.** De wandelingen starten telkens aan de toegang fort Sint-Jan (Trompstraat). Hier bevindt zich ook de onthaalstand (14.00 tot 17.00 u.) met algemene info over het natuurinrichtingsproject de Stropers. Uiteraard kan je hier ook terecht met vragen en suggesties.

Wens je persoonlijke informatie op maat?

Dan kan je terecht op een van de volgende zitdagen:

- **Dinsdag 28 maart in het gemeentehuis van Sint-Gillis-Waas**
 - zonder afspraak van 8.30 tot 12.00 u. en van 16.00 tot 18.30 u.
 - op afspraak (uitsluitend voor landbouwers) tussen 13.30 en 16.00 u. contacteer de VLM voor een afspraak (*zie contact*).
- **Woensdag 29 maart in het gemeentehuis van Stekene**
 - zonder afspraak van 9.00 tot 12.00 u. en van 13.30 tot 16.00 u.

Een geïntegreerd natuur- en bosbeheerplan

Dit natuurinrichtingsproject omvat tal van eenmalige maatregelen die in de loop van 2007 en 2008 uitgevoerd worden. De uitwerking van de visie van dit project vergt daarna ook nog een continue opvolging. Daarom wordt een geïntegreerd natuur- en bosbeheerplan opgemaakt, dat het beheer (actieve bosomvorming, maaien, begrazing, omvorming wegbermen ...) voor de volgende twintig jaar vastlegt.

Een vergoeding voor landbouwers

De aanpassing van het waterpeil heeft invloed op de opbrengsten van de percelen in landbouwgebruik. In eerste instantie zoekt het natuurinrichtingsproject naar alternatieven als verwerving en/of grondruil om dit te vermijden. Wanneer dit niet mogelijk is, voorziet het project vergoedingen om lagere opbrengsten ten gevolge van de aanpassing van het waterpeil te compenseren.

De Maatbeek wil zuiver water!

Op dit moment krijgt de Maatbeek nog lozingen te verwerken van huishoudelijk afvalwater uit de zone voor verblijfsrecreatie. Een studie wees uit dat de collectering van dit afvalwater met een drukriolering om het vervolgens naar de gemeentelijke riolering te pompen het goedkoopste, meest ecologische en het meest efficiënte scenario is.

(S a m e n w e r k i n g)

Bij een natuurinrichtingsproject leveren de afdeling Natuur en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) het voorbereidende werk.

● Vlaamse Landmaatschappij

De Vlaamse Landmaatschappij draagt als openbare instelling de zorg voor de open ruimte in Vlaanderen hoog in het vaandel. Daartoe beschikt ze over verschillende instrumenten als landelijke inrichting met o.a. ruilverkaveling, land- en natuurinrichting, beheersovereenkomsten en de mestbank.

Bij de voorbereiding en uitvoering van natuurinrichtingsprojecten heeft de VLM een uitvoerende taak. Ze neemt het secretariaat van het projectcomité en de -commissie waar, helpt bij de opmaak van de projectplannen en werkt de communicatie over het project uit. De VLM staat eveneens in voor de uitvoering op het terrein.

● Afdeling Natuur

Onder het motto 'Natuur daar zorgen we voor' staat de afdeling Natuur van de Vlaamse gemeenschap in voor de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het Vlaamse natuurbeleid. Dit houdt een brede waaier van activiteiten in zoals de aankoop van natuurgebieden, het beheer van de Vlaamse natuurreservaten en natuureducatie.

De afdeling Natuur coördineert het natuurinrichtingsproject, zit de vergaderingen van het projectcomité voor en leidt het proces in goede banen. Ten slotte staat de afdeling Natuur voor het grootste deel in voor de financiering van de werken.

In dit natuurinrichtingsproject werken de VLM en de afdeling Natuur samen met:

● Afdeling Bos en groen

In het projectgebied beheert de afdeling Bos en Groen ca. 130 hectare bos. De afdeling Bos en Groen zal in dit project in eigen beheer verschillende beheersmaatregelen uitvoeren en staat deels in voor de financiering van de wandelwegen.

● De gemeentes Stekene en Sint-Gillis-Waas

Zowel de gemeente Stekene als Sint-Gillis-Waas zijn nauw betrokken bij het project. Zo financierde de gemeente Stekene een belangrijk deel van de haalbaarheidsstudie naar de zuivering van de Maatbeek. Beide gemeentes dragen hun steentje bij om deze rioleringswerken uit te voeren en financieren ook een deel van de nieuwe inrichting van de gebiedstoegangen.

● De provincie Oost-vlaanderen

De provincie Oost-Vlaanderen staat in voor het beheer van de Maatbeek. Verder zorgt de dienst Toerisme van de provincie voor de bewegwijzering en de opmaak van folders.

Contact

Afdeling Natuur, Dries Desloover
Gebr. Van Eyckstraat 4-6, 9000 Gent,
dries.desloover@lin.vlaanderen.be,
tel.: 09/265.46.46

Vlaamse Landmaatschappij,
Els Seghers, Eva Cloet of Ann Degrande
Ganzendries 149, 9000 Gent,
els.seghers@vlm.be,
tel.: 09/244.85.03

(C o l o f o n)

- Oplage: 2.500 ex., op milieuvriendelijk papier
- Grafische vormgeving en foto's: VLM en AMINAL
- Voor meer informatie of exemplaren kan u terecht bij de Vlaamse Landmaatschappij
- Verantwoordelijke uitgever: ir. Roland de Paepe, administrateur-generaal VLM, wnd., Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel